

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 50/01-79

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2002 v senáte zloženom z predsedu J. B. a členov E. B. a L. D. prerokoval ústavnú sťažnosť MVDr. K. Č., CSc., bytom Liptovská Lúžna, a MVDr. A. H., bytom Liptovská Lúžna, zastúpených advokátom JUDr. P. V., Liptovský Mikuláš, ktorou namietali porušenie svojich práv podľa čl. 1 prvej vety v spojení s čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Obecného zastupiteľstva obce Liptovská Lúžna č. 2000/1 z 1. decembra 2000, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo MVDr. K. Č., CSc., a MVDr. A. H. zúčastňovať sa na správe vecí verejných priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov podľa čl. 30 ods. 1 v spojení s čl. 1 prvou vetou Ústavy Slovenskej republiky uznesením Obecného zastupiteľstva obce Liptovská Lúžna č. 2000/1 z 1. decembra 2000 p o r u š e n é n e b o l o .

2. MVDr. K. Č., CSc., a MVDr. A. H. ani Obecné zastupiteľstvo obce Liptovská Lúžna a Obecná rada obce Liptovská Lúžna nemajú nárok na náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. februára 2001 doručená ústavná sťažnosť MVDr. K. Č., CSc., bytom Liptovská Lúžna, a MVDr. A. H., bytom Liptovská Lúžna (ďalej len „navrhovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. P. V., Liptovský Mikuláš, ktorou namietali porušenie svojich práv podľa čl. 1 prvej vety v spojení s čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Obecného zastupiteľstva obce Liptovská Lúžna (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“ alebo „účastník konania“) a Obcej rady obce Liptovská Lúžna (ďalej len „obecná rada“) pri zvolávaní a počas mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva 1. decembra 2000 a prijatým uznesením č. 2000/1 z tohto zasadnutia.

Navrhovatelia žiadali, aby ústavný súd vydal nasledovný nález:

„Uznesením z mimoriadneho OZ Lipt. Lúžna č. 2000/1 konaného dňa 1. 12. 2000 prijatým obecným zastupiteľstvom obce Liptovská Lúžna na zasadnutí obecného zastupiteľstva mimoriadne zvolaného na 1. decembra 2000 na základe rozhodnutia obcej rady obce Liptovská Lúžna zo dňa 1. decembra 2000 bez toho, aby oznámilo a zverejnilo program jeho rokovania na úradnej tabuli obce aspoň 24 hodín pred jeho konaním, došlo k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľov – ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach, - právo zúčastniť sa na správe verejných vecí, upravených v čl. 12 ods. 1 a 2 a v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a uvedené rozhodnutia sú tiež v nesúlade s čl. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie z mimoriadneho OZ Lipt. Lúžna č. 2000/1 konaného dňa 1. 12. 2000 sa zrušuje.

Obec Lipt. Lúžna je povinná nahradiť sťažovateľom trovy konania.“

Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu 9. mája 2001 a uznesením č. k. III. ÚS 50/01-13 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie čl. 1 prvej vety v spojení s čl. 30 ods. 1 ústavy. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Navrhovatelia ústavnú sťažnosť v rozsahu, v akom bola prijatá na ďalšie konanie, odôvodnili takto:

„Podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Ide o právo kolektívneho charakteru v tom zmysle, že ide o právo spolupodieľať sa s ostatnými občanmi na správe verejných vecí.

Vzhľadom na to, že základné právo – právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí upravené v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nenachádza medzi právami, ktoré sú vymenované v čl. 51 Ústavy Slovenskej republiky, obsahujúcom výpočet práv, ktorých sa možno domáhať len v medziach zákonov ktoré tieto zákony vykonávajú, možno toto právo považovať za bezprostredne aplikovateľné priamo z ústavy. Ide teda o právo pre ktorého priamu a bezprostrednú aplikáciu sa nevyžaduje prijatie normatívnej úpravy. V danom prípade však existuje zákon, t. j. zákon č. 369/1990 Zb., preto považujeme za celkom logické, že realizácia uvedeného základného práva sa riadi aj ustanoveniami tohto zákona. Je to podľa názoru sťažovateľov z toho dôvodu, že Slovenská republika ako právny štát (čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je viazaná aj ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb. a pri realizácii „práva občanov zúčastňovať sa na správe verejných vecí“ musí sa podľa nich postupovať.

Preto na to, aby obecné zastupiteľstvo, v prípadoch uvedených v § 13b ods. 5 písm. b) a c) zákona č. 369/1990 Zb., zvolané obecnou radou podľa § 13b ods. 6 zákona č. 369/1990 Zb. na mimoriadne zvolanom zasadnutí mohlo rokovať a prijať právoplatné rozhodnutie – uznesenie je okrem iných, potrebné aby súčasne boli splnené predovšetkým tieto podmienky:

- zasadnutie obecného zastupiteľstva zvolá obecná rada, ak nie je zriadená, zástupca starostu a poslanci, ktorých obecné zastupiteľstvo určilo na pomoc zástupcovi starostu (§ 13b ods. 6 zákona č. 369/1990 Zb.),
- návrh programu rokovania sa oznámil a zverejnil na úradnej tabuli obce aspoň 24 hodín pred jeho konaním (§ 12 ods. 1 veta tretia zákona č. 369/1990 Zb.), a tým sa umožnilo obyvateľom obce realizovať ich právo zúčastniť sa na samospráve, uvedené v § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb.,
- k prijatiu platného uznesenia, ktorým sa obecné zastupiteľstvo uznesie na voľbe nového starostu je potrebné aby za uznesenie hlasovala aspoň trojpäťtinová väčšina všetkých poslancov (§ 13b ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb.),
- rokovanie obecného zastupiteľstva vedie starosta, alebo zástupca starostu (§ 12 ods. 1, § 13 ods. 3 písm. a) a § 13b ods. 1 v spojení s § 12 ods. 1 veta prvá zákona č. 369/1990 Zb.),
- aby podaná petícia bola prijatá, zaevidovaná obecným úradom a obecným úradom, aby bola vykonaná aj kontrola, či petícia splňa náležitosti ustanovené zákonom č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení zákona č. 242/1998 Z. z. (ďalej len „zákon č. 85/1990 Zb.“),
- aby petíciu po jej prijatí, zaevidovaní a vykonanej kontrole obecným úradom predložil na rokovanie obecného zastupiteľstva starosta alebo zástupca starostu (§ 4 ods. 4, 5, § 5 ods. 1 v spojení s § 7 ods. 2 zákona č. 85/1990 Zb. a v spojení s čl. 69 ods. 3 veta druhá Ústavy Slovenskej republiky, ale tiež s § 13 najmä ods. 1 a ods. 3 písm. d) a § 16 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb.

Obecná rada a obecné zastupiteľstvo však túto úpravu nerešpektovali a ich činnosť poukazuje na cielený postup porušenia Ústavy Slovenskej republiky a zákona prijatým

uznesením a to okrem iného aj tým, že obecné zastupiteľstvo rokovalo bez toho, že by termín a program rokovania aspoň 24 hodín vopred pred vlastným rokovaním bol oznámený a zverejnený na úradnej tabuli obce. Za cielený postup porušenia zákona je aj naliehanie jedného z členov obecnej rady a to Š. Č. na poslanca, ktorý nebol prítomný na rokovaní obecného zastupiteľstva na dodatočné podpísanie písomnosti z mimoriadne zvolaného rokovania obecného zastupiteľstva.

Dodatočným podpisom podľa názoru sťažovateľov je spochybnená – resp. nebola splnená podmienka trojpäťinovej väčšiny všetkých poslancov (3/5 z 25, t. j. 15, pri výsledkoch hlasovania za 15, nie 1, zdržal sa 1) na prijatie platného uznesenia.

Okrem porušenia základných práv a slobôd, ku ktorému došlo okrem iného tým, že obecné zastupiteľstvo návrh programu rokovania neoznámilo a nezverejnilo aspoň 24 hodín pred jeho konaním a aj napriek tomu rozhodlo uznesením, došlo aj k nesúladu „Uznesenia z mimoriadneho OZ Liptovská Lúžna č. 2000/1 konaného dňa 1. 12. 2000“ s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Obecné zastupiteľstvo malo nielen možnosť ale aj povinnosť využiť procesné prostriedky na ukončenie veci zákonom určeným spôsobom, takto však nepostupovalo.“

Na základe výzvy ústavného súdu bolo 6. júna 2001 doručené ústavnému súdu vyjadrenie obecného zastupiteľstva, v ktorom k veci uvádza:

„Dňa 30. 11. 2000 okolo 13.00 hod. starosta obce Liptovská Lúžna MVDr. K. Č. rozoslal pozvánky na zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré sa malo konať 01. 12. 2000.

Keďže riadne zasadnutie obecného zastupiteľstva sa konalo 26. 05. 2000 a potom až 22. 09. 2000, obecná rada žiadala starostu obce, aby zvolal riadne zasadnutie, čo aj prisľúbil. Zostalo však len pri sľube. Sám navrhol plán zasadnutí na 23. 06., 25. 08., 20. 10., 24. 11. 2000 ale ani jedno z nich nezvolal.

Oddaľovanie zasadnutí obecného zastupiteľstva, zavádzanie poslancov a neriešenie problémov sa opakovalo od zloženia sľubu poslancov tohto volebného obdobia. Keďže s takýmto postupom poslanci neboli spokojní, požiadali o poslanecký prieskum Národnú radu Slovenskej republiky.

Na základe porušovania zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákona č. 303/1995 Zb. o rozpočtových pravidlách ako i zákona č. 563/1991 Zb. o účtovníctve požiadalo starostu jedenásť poslancov o zvolanie mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva následne so zvaním verejného zhromaždenia obyvateľov obce Liptovská Lúžna. Starosta vôľu poslancov nerešpektoval.

Dňa 01. 12. 2001 sa konalo zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré zvolal starosta obce K. Č., s programom uvedeným na pozvánke. Poslanci žiadali doplniť program. Starosta nedal hlasovať o doplnení programu ani po dvojhodinovom naliehaní poslancov. Nakoniec sa starosta snažil zasadnutie obecného zastupiteľstva ukončiť.

Poslanci sa ale rozhodli pokračovať v zasadnutí obecného zastupiteľstva v zasadačke požiarnej zbrojnice, nakoľko starosta obce rokovanie obecného zastupiteľstva v zasadačke obecného úradu neustále narušoval.

Tohto zasadnutia sa zúčastnil aj starosta K. Č., hoci sa na prezenčnú listinu nepodpísal.

Rokovanie obecného zastupiteľstva sa riadilo pôvodným programom doplneným o návrhy poslancov.

Pretože mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva na 01. 12. 2000 zvolal samotný sťažovateľ MVDr. K. Č., CSc. nemohlo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

Zákonnosťou zvolania a uznesenia obecného zastupiteľstva sa zaoberala Okresná prokuratúra v Ružomberku, ako aj Krajská prokuratúra v Žiline.“

Navrhovatelia aj účastník konania predložili ústavnému súdu viaceré fotokópie písomností na podporu svojich tvrdení. Senát ústavného súdu sa 27. júna 2001 oboznámil s videozáznamom zo zasadnutia obecného zastupiteľstva konaného 1. decembra 2000. Navrhovatelia súhlasili s upustením od verejného ústneho pojednávania a účastník konania trval na verejnom ústnom pojednávaní. Preto sa 6. decembra 2001 konalo vo veci verejné ústne pojednávanie. Na otázku predsedu senátu, či trvajú na prehratí videozáznamu zo zasadnutia obecného zastupiteľstva z 1. decembra 2000, navrhovateľ aj účastník konania odpovedali, že netrvajú na jeho premietnutí. Predseda senátu prečítal úradný záznam z premietnutia videozáznamu z mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva.

Verejného ústneho pojednávania sa zúčastnili obaja navrhovatelia a ich právny zástupca a na strane účastníka konania Ing. A. H., starosta obce Liptovská Lúžna.

Právny zástupca navrhovateľov zotrval na ústavnej sťažnosti a predložil ústavného súdu stanovisko navrhovateľov k vyjadreniu odporcov, v ktorom uviedol hlavne nasledovné:

„Podľa názoru navrhovateľov odporca vo svojom vyjadrení (č. j. 380/2001 zo dňa 4. júna 2001) doručenom ústavnému súdu potvrdil skutočnosti, ktoré ústavný súd zobral na základe svojho rozhodnutia – uznesenia sp. zn. III. ÚS 50/01 zo dňa 9. mája 2001 o prijatí ústavnej sťažnosti K. Č. a A. H. na ďalšie konanie.

Odporca vo svojom vyjadrení potvrdil, že:

- uznesenie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Lúžna č. 2000/1 zo dňa 1. 12. 2000 bolo prijaté na zasadnutí obecného zastupiteľstva (ďalej len „OZ“) obce Liptovská Lúžna (ďalej len „LL“), mimoriadne zvolanom obecnou radou.

Dôkaz: Uznesenie z mimoriadneho OZ Liptovská Lúžna č. 2000/1 konaného dňa 1. 12. 2000.

Týmto dôkazom, podľa názoru navrhovateľov, je vyvrátené tvrdenie samotného odporcu o tom, že toto mimoriadne zvolané zasadnutie OZ na ktorom bolo prijaté citované uznesenie OZ, zvolal navrhovateľ K. Č.

Odporca zrejme prehliadol skutočnosť, že v citovanom uznesení OZ sám odporca uviedol, že toto uznesenie bolo prijaté na mimoriadnom zasadnutí OZ zvolanom obecnou radou a nie navrhovateľom K. Č.

Skutočnosť, že rokovanie OZ mimoriadne zvolané obecnou radou obce LL malo v programe aj bod, ktorý mal byť predmetom rokovania OZ mimoriadne zvolanom starostom, podľa názoru sťažovateľov, neodôvodňuje záver odporcu o tom, že rokovanie OZ mimoriadne zvolaného dňa 1. 12. 2000 obecnou radou na ten istý deň, t. j. 1. 12. 2000, je v súlade s platným právom. Práve naopak. Táto skutočnosť potvrdzuje porušenie platného práva odporcom a tým potvrdzuje aj porušenie práva sťažovateľov zúčastňovať sa na správe vecí verejných.

Odporca vo svojom vyjadrení tiež uvádza, že poslanci (neuviedol ktorí) žiadali doplniť program, ktorý bol uvedený na pozvánke, ktorou starosta, t. j. sťažovateľ K.Č., mimoriadne zvolal zasadnutie OZ LL.

Zároveň odporca uvádza, že navrhovateľ K.Č., nedal hlasovať o doplnení programu ním zvolaného zasadnutia OZ.

Tieto skutočnosti odporca hodnotí ako porušenie práva navrhovateľom K.Č. Odporca pri tomto svojom konaní – snahe o doplnenie programu (ale aj tvrdení) zrejme prehliadol, že programom rokovania OZ môže byť len to, čo bolo vopred oznámené v lehote a spôsobom podľa platného práva.

Odporca v podanom vyjadrení potvrdil, že v zákonom určenej lehote a zákonom určeným spôsobom nezverejnil program mimoriadne zvolaného zasadnutia OZ, na ktorom bolo prijaté citované uznesenie OZ a ústavnou sťažnosťou napadnutý postup a spôsob jeho prijatia.

... Navrhovateľ K.Č., ako starosta obce LL, zvolený vo voľbách v roku 1994 a opäť aj v roku 1998, je oprávnený v súlade s platným právom zastávať túto verejnú funkciu dovtedy, kým mu táto neskončí spôsobom, ktorý je v súlade s platným právom.

Spôsob pri zvolávaní zasadnutia OZ obce LL dňa 1. 12. 20000 obecnou radou, lehota a spôsob zverejnenia programu rokovania tohto OZ, však nebola v súlade s platným právom.

Obecná rada obce LL zvolala zasadnutie OZ dňa 1. 12. 2000 ihneď po tom, t. j. ešte v ten istý deň, čo sa jej členom a niektorým ďalším poslancom nepodarilo v rozpore s právom doplniť program starostom na uvedený deň mimoriadne zvolaného zasadnutia OZ.

Obecná rada ňou zvolané zasadnutie OZ označila ako mimoriadne zasadnutie a na jeho program zaradila pôvodný bod programu rokovania OZ mimoriadne zvolaného starostom a zaradila tiež ďalší bod programu a to „petíciu skupiny obyvateľov obce požadujúcich voľbu nového starostu“ (ďalej len „petícia“).

Odporca zvolanie uvedeného zasadnutia OZ a program jeho rokovania neoznámil, nezverejnil v lehote a spôsobom určeným zákonom o obecnom zriadení.

Zákon o obecnom zriadení v prípade rokovania OZ o petícii kogentne upravuje postup OZ a to v § 13b ods. 5 písm. c) a ods. 6 v spojení s § 12 ods. 1.

Zasadnutie OZ v tomto prípade zvoláva obecná rada a návrh programu rokovania sa musí oznámiť a zverejniť na úradnej tabuli obce aspoň tri dni pred zasadnutím OZ, alebo ak ide o mimoriadne zvolané zasadnutie aspoň 24 hodín pred jeho konaním.

Na tomto právnom základe tvrdenie odporcu: „pretože mimoriadne zasadnutie zastupiteľstva na deň 1. 12. 2000 zvolal samotný sťažovateľ K.Č., nemohlo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd“, je v rozpore s právom nielen vo vzťahu k navrhovateľke A. H., ale aj v rozpore s právom aj vo vzťahu k navrhovateľovi K.Č.

Rozpor s právom je vo vzťahu k navrhovateľom v tom, že na predmetnom rokovaní OZ bolo na programe rokovanie o petícií. O tomto bode, t. j. o petícii sa môže rokovať len a len na zasadnutí OZ zvolanom obecnou radou a nie starostom ako to tvrdí odporca (§ 13b ods. 6 zák. o obecnom zriadení – znenie platné do 1. 12. 2000).

Uvádzané tvrdenie odporcu navrhovateľa považujú za účelovú obranu. Za účelovú obranu navrhovateľa považujú aj tvrdenie odporcu, že jeden z navrhovateľov (K.Č.) sa zúčastnil predmetného zasadnutia hoci sa na prezenčnú listinu nepodpísal.

Nedodržanie platným právom upraveného postupu a spôsobu pri zvolávaní zasadnutí OZ v uvedenom prípade, sa nedá napraviť tým, že sa navrhovateľ K.Č., zúčastnil uvedeného zasadnutia. Platná právna úprava bola porušená tým, že postup OZ, spôsobom pri zvolávaní zasadnutia OZ – t. j. lehota a spôsob zverejnenia programu rokovania OZ neboli dodržané. Práve nedodržaním postupu a spôsobu pri zvolávaní zasadnutia OZ sa zasiahlo na strane jednej do práva navrhovateľa K.Č. – ako starostu (skončenie funkcie spôsobom, ktorý je v súlade s platným právom) a na strane druhej do práva občanov a teda aj navrhovateľky A. H. a tiež K. Č. – zúčastňovať sa správy verejných vecí v súlade s platným právom.

Právna úprava neumožňuje alternatívny spôsob zverejnenia, či nezverejnenia programu rokovania OZ. Právna úprava umožňuje len skrátenie lehoty na jeho oznámenie a zverejnenie najviac na 24 hodín pred konaním mimoriadne zvolaného zasadnutia OZ.

Je to aj z toho dôvodu, ako konštatuje aj ústavný súd v citovanom uznesení, že informovanie o zasadnutí OZ zákonným spôsobom a v zákonom stanovenej lehote je

závažným predpokladom účasti (nielen fyzická prítomnosť, ale aj príprava na aktívne vystúpenie a zaujatie stanoviska a pod.) občana na tomto zasadnutí, ktoré je formou realizácie práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy.

Nesplnenie zákonných požiadaviek na informovanie o zasadnutí OZ zo strany odporcu, vytvorilo tiež závažnú prekážku a tým i obmedzenie základného práva navrhovateľov a preto ide v danom prípade aj o závažný nedostatok procesného postupu, ktorý smeroval k prijatiu rozhodnutia o voľbe nového starostu obce LL.“

Predseda senátu oboznámil prítomných na verejnom pojednávaní so stanoviskom navrhovateľov k písomnému vyjadreniu odporcu a odovzdal účastníkovi konania jeho kópiu. Účastníkovi bol poskytnutý primeraný čas na oboznámenie sa s týmto stanoviskom. Po prestávke sa účastník konania vyjadril k tejto písomnosti. V reakcii na stanovisko Ing. H. uviedol, že poslanci chceli rozšíriť program mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva, ale starosta o návrhoch nedal hlasovať a viackrát sa snažil zasadnutie ukončiť. Na základe návrhu obecnej rady sa pokračovalo v zasadnutí v požiarnej zbrojnici, kde sa prijal návrh na rozšírenie programu o prerokovanie petície. Aj keď boli technické nedostatky, tak boli spôsobené tým, že nemajú právnické vzdelanie, ale v skutočnosti sa v požiarnej zbrojnici pokračovalo v zasadnutí, ktoré začalo v zasadačke obecného úradu.

Na otázky predsedu senátu Ing. H. uviedol, že oboch častí zasadnutia sa zúčastnil K. Č. a ani jedného sa nezúčastnila A. H. V požiarnej zbrojnici sa rokovalo o pôvodnom, ale rozšírenom programe.

Podľa vyjadrenia K. Č. zasadnutiu obecného zastupiteľstva predchádzalo zasadnutie obecnej rady, kde neboli prednesené návrhy na doplnenie programu mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva. Vopred nemal informáciu o petícii.

Ústavný súd vypočul svedkov P. P. a P. B., ktorých navrhli navrhovatelia, a Š. Č. a M. V., ktorých navrhol účastník konania.

Svedok P. P. na otázky zástupcu navrhovateľa, odporcu a ústavného súdu uviedol, že nevie, či bolo zvolanie mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva oznámené na úradnej tabuli, ale z pozvánky vie, že ho zvolal starosta. Na zasadnutí vznikla hádka o program. Keďže starosta nepresadil svoj návrh programu, tak oznámil, že rozpúšťa schôdzu. Potom sa prítomní rozišli. Ešte sa diskutovalo v miestnosti a na dvore, kde sa povedali rôzne veci, ale on považoval schôdzu za skončenú, lebo to povedal starosta, a asi po 5 minútach čakania odišiel domov. O pokračovaní rokovania sa dozvedel až nasledujúci deň. Nevie, či sa ešte na obecnom úrade a na dvore hovorilo o pokračovaní.

Svedok P. B. na otázky zástupcu navrhovateľa, odporcu a ústavného súdu uviedol, že o mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva sa dozvedel ako poslanec z pozvánky. Myslel, že zasadnutie po tom, čo starosta povedal, že rozpúšťa schôdzu, končí, ale vedel, že sa chystá ďalšie rokovanie.

Svedok Š. Č. na otázky odporcu, zástupcu navrhovateľa, navrhovateľa a ústavného súdu uviedol, že starosta znemožnil doplnenie programu mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva a že vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti neverili jeho príslubom o skorom zvolaní ďalšieho zasadnutia. Starosta opakovane hovoril, že končí zasadnutie, ale stále ostával za predsedníckym stolom. Bol podaný návrh na doplnenie programu, ale starosta o ňom nedal v rozpore s rokovacím poriadkom hlasovať. Potom sa išlo do požiarnej zbrojnice, kde sa pokračovalo v zasadnutí. Bol tam prítomný aj starosta a zúčastňoval sa rokovania. Presun z obecného úradu do požiarnej zbrojnice trval 10 – 15 minút. Na obecnom úrade i v požiarnej zbrojnici bolo prítomných 40 – 50 ľudí. Potvrdil, že prezenčná listina z mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva konaného 1. decembra 2000 bola podpisovaná na rokovaní v požiarnej zbrojnici. O tom, že sa bude rokovať v požiarnej zbrojnici, informovali všetkých poslancov.

Svedok M. V. na otázky odporcu, zástupcu navrhovateľa a ústavného súdu uviedol, že vedel o pokračovaní zasadnutia v požiarnej zbrojnici, ktoré sa do nej presunulo z obecného úradu. O zvolaní a programe mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva sa dozvedel aj z úradnej tabule. Poprel fyzický stret s navrhovateľom. Rokovania

v požiarnej zbrojnici sa zúčastnila väčšina poslancov i občanov vrátane starostu. A. H. nebola prítomná ani na obecnom úrade, ani v požiarnej zbrojnici. Nevie, kto presne povedal, že sa bude rokovať v požiarnej zbrojnici, ale bolo to oznámené v zasadačke za prítomnosti poslancov, ktorí sa zúčastnili rokovania. Na obecnom úrade i v požiarnej zbrojnici bolo prítomných 40 – 50 osôb.

II.

Na základe vykonaného dokazovania ústavný súd dospel k nasledovným skutkovým a právnym záverom:

Obe rokovania obecného zastupiteľstva v zasadačke obecného úradu a v požiarnej zbrojnici tvoria jedno pokračujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva. Ústavný súd opiera tento záver o svedecké výpovede Š. Č. a M. V., ktorí tvrdili, že podľa ich mienky išlo o jedno pokračujúce zasadnutie, a P. P. a P. B., ktorí tieto tvrdenia nevyvracali, ako aj o výpoveď A. H., ktorý taktiež chápal obe rokovania ako jedno pokračujúce zasadnutie. Ústavný súd teda pripísal väčšiu váhu uvedeným svedeckým výpovediam ako listinnému dôkazu, a to uzneseniu z mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva zvolaného obecnou radou podľa § 13b ods. 5 písm. b) a c) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), podľa ktorého predstavovalo rokovanie obecného zastupiteľstva v požiarnej zbrojnici samostatné zasadnutie obecného zastupiteľstva zvolané obecnou radou, kým predchádzajúce rokovanie obecného zastupiteľstva v zasadačke by pri takomto chápaní bolo iným zasadnutím obecného zastupiteľstva zvolaným starostom obce.

Ústavný súd prijal vysvetlenie A. H., že ide len o administratívne pochybenie, ktorého dôveryhodnosť podporuje i nízka úroveň obecnej administratívy.

V prospech chápania oboch rokovaní ako jedného pokračujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva hovorí aj to, že oboch rokovaní sa podľa svedeckej výpovede M. V. zúčastnil približne rovnaký počet osôb.

Podľa výpovede svedka Š. Č. i podľa zápisnice z mimoriadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva konaného 1. decembra 2000 v požiarnej zbrojnici obce Liptovská Lúžna rokovalo obecné zastupiteľstvo v požiarnej zbrojnici aj o prevzatí 24 bytových jednotiek, čiže o programe zasadnutia obecného zastupiteľstva, ktorý navrhol starosta a ktorý bol oznámený zákonom predpísaným spôsobom. Aj táto skutočnosť podporuje záver, že obe rokovania obecného zastupiteľstva, a to v zasadačke obecného úradu aj v požiarnej zbrojnici, tvorili jediné zasadnutie obecného zastupiteľstva.

Podľa § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vychádza ústavný súd zo skutkových zistení urobených v predchádzajúcich konaniach, ak sa nerozhodne inak. Rokovaním obecného zastupiteľstva sa už zaoberali Okresná prokuratúra Ružomberok, ktorá odložila podnet Z. P. na preskúmanie zákonnosti uznesenia obecného zastupiteľstva č. 2000/1 z 1. decembra 2000, a Krajská prokuratúra Žilina, ktorá odložila podnet i opakovaný podnet MVDr. K. Č., CSc. Okresná prokuratúra Ružomberok v liste č. Pd 4024/00-9 výslovne uviedla: „...17 poslancov odišlo do objektu zasadačky požiarnej zbrojnice a pokračovali v zasadaní“, čiže považovala rokovanie v zasadačke obecného úradu a v požiarnej zbrojnici za dve časti jedného zasadnutia obecného zastupiteľstva. Krajská prokuratúra v Žiline vychádzala v liste č. Kd 4023/01-28 v tejto veci zo skutkového stavu zisteného Okresnou prokuratúrou v Ružomberku. Ústavný súd sa preto pri zisťovaní, či rokovania obecného zastupiteľstva v zasadačke obecného zastupiteľstva a v požiarnej zbrojnici boli samostatnými zasadnutiami alebo dvoma časťami jedného zasadnutia, priklonil k záverom orgánov prokuratúry, ktoré navyše potvrdzovala a nevyvracala aj väčšina ním vykonaných dôkazov.

Podľa v tomto prípade zhodných výpovedí navrhovateľa, odporcu aj nimi navrhnutých svedkov bolo mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva 1. decembra 2000 zvolané starostom obce a pri jeho zvolávaní boli dodržané podmienky § 12 ods. 1 zákona o obecnom zriadení.

Pokiaľ ide o spochybnenie hlasovania obecného zastupiteľstva o uznesení č. 2000/1 z 1. decembra 2000, osvojil si ústavný súd podľa § 56 zákona o ústavnom súde závery orgánov prokuratúry, ktoré zhodne konštatovali, že pokiaľ ide o kvórum, bol dodržaný § 13b ods. 5 písm. c) zákona o obecnom zriadení.

Navrhovatelia predložili ústavnému súdu fotokópiu čestného prehlásenia poslanca obecného zastupiteľstva J. S. (rodné číslo 541126/2516) o tom, že sa nezúčastnil zasadnutia obecného zastupiteľstva 1. decembra 2000. Na fotokópii prezenčnej listiny zo zasadnutia obecného zastupiteľstva z 1. decembra 2000 však nie je pri mene J. S. podpis, a aj preto ústavný súd pokladá za irelevantné zaoberať sa jeho účasťou na tomto zasadnutí.

Podľa § 13b ods. 6 v spojení s § 13b ods. 5 písm. c) zákona o obecnom zriadení zvolá zasadnutie obecného zastupiteľstva, na ktorom sa má uznieť o voľbe nového starostu, obecná rada.

Keďže ústavný súd vyhodnotil obe rokovania obecného zastupiteľstva (v zasadačke obecného úradu a v požiarnej zbrojnici) ako jedno zasadnutie obecného zastupiteľstva a jeho konanie bolo oznámené v súlade s § 12 ods. 1 zákona o obecnom zriadení, nebolo v súvislosti so zvolaním zasadnutia obecného zastupiteľstva porušené právo zúčastňovať sa správy verejných vecí podľa čl. 30 ods. 1 ústavy ani jedného z navrhovateľov. V prípade MVDr. K. Č., CSc., navyše nemohlo postupom pri zvolávaní zasadnutia obecného zastupiteľstva 1. decembra 2000 dôjsť k porušeniu jeho ústavných práv, lebo ako starosta zvolávajúci toto zasadnutie zodpovedal za dodržanie zákonného postupu pri jeho zvolávaní.

Ústavný súd si neosvojil argumentáciu navrhovateľov, podľa ktorej nie je možné na zasadnutí obecného zastupiteľstva rokovať aj o ďalších bodoch okrem tých, ktoré navrhol zvolávateľ zasadnutia a obsahoval ich zverejnený návrh programu. Pred zasadnutím obecného zastupiteľstva sa zverejňuje iba návrh programu rokovania, ktorý môže obecné zastupiteľstvo zmeniť. O programe svojho zasadnutia rozhoduje obecné zastupiteľstvo a každý poslanec môže navrhnúť jeho zmenu. O jeho návrhu rozhodne obecné

zastupiteľstvo hlasovaním rovnako ako o návrhu programu predloženom starostom alebo v prípade, keď zasadnutie zvolala obecná rada, tak obecnou radou.

Občan, ktorý sa rozhoduje, či využije svoje právo a zúčastní sa zasadnutia obecného zastupiteľstva, musí počítať s tým, že návrh programu obecného zastupiteľstva sa môže líšiť od programu, ktorý schváli obecné zastupiteľstvo. Ak obecné zastupiteľstvo schváli iný program svojho zasadnutia, ako mu predložili starosta alebo obecná rada, a následne rokuje o otázkach, ktoré neboli súčasťou zverejneného návrhu programu, tak tým neporušuje právo obyvateľov obce zúčastňovať sa správy vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 ústavy. Preto ani právo navrhovateľov zúčastňovať sa správy vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 ústavy nebolo porušené tým, že obecné zastupiteľstvo rokovalo 1. decembra 2000 o petícii občanov požadujúcej voľbu nového starostu, hoci táto nebola súčasťou návrhu programu, ktorý starosta zverejnil pred zasadnutím.

Pre rozhodnutie ústavného súdu je dôležitý výklad § 13b ods. 6 zákona o obecnom zriadení, ktorý znie: „V prípadoch ustanovených v odsekoch 4 a 5 zvolá obecné zastupiteľstvo obecná rada; ak nie je zriadená, zástupca starostu a poslanci, ktorých obecné zastupiteľstvo určilo na pomoc zástupcovi starostu.“ Jedným z prípadov ustanovených v ods. 5 je rozhodovanie obecného zastupiteľstva o voľbe nového starostu na základe petície aspoň 20 % oprávnených voličov v obci, čiže situácia, ktorá nastala v obci Liptovská Lúžna 1. decembra 2000.

Ústavný súd porovnával výklady tohto ustanovenia, podľa ktorých zasadnutie obecného zastupiteľstva, na ktorom sa má rozhodovať o voľbe nového starostu, môže zvolať len obecná rada, alebo takéto zasadnutie môže zvolať obecná rada alebo starosta obce. Gramatický doslovný výklad by sám osebe viedol k záveru, že zasadnutie obecnej rady, na ktorom sa má rozhodovať o voľbe nového starostu, môže zvolať iba obecná rada. Ústavný súd však uprednostnil teleologický a systematický výklad § 13b ods. 6 zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého obecné zastupiteľstvo môže o voľbe nového starostu na základe požiadavky petície aspoň 20 % oprávnených voličov v obci rokovať aj na zasadnutí zvolanom starostom obce, aj na zasadnutí zvolanom obecnou radou. Takýto záver

podporuje aj occasio legis zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a v štátnej správe (ďalej len „zákon o opatreniach“).

Keďže dôvodová správa ani stenografický záznam z rozpravy Slovenskej národnej rady k § 13b ods. 6 zákona o obecnom zriadení sa nezmieňujú o jeho účele, vychádzal ústavný súd pri zisťovaní jeho účelu z porovnania textov zákona o obecnom zriadení pred a po účinnosti zákona o opatreniach.

Právna úprava prijímania uznesenia obecného zastupiteľstva o voľbe nového starostu bola do účinnosti zákona o opatreniach obsiahnutá v § 13 ods. 7 zákona o obecnom zriadení a neobsahovala zvláštnu úpravu zvolávania zasadnutia obecného zastupiteľstva, ktoré má rokovať o voľbe nového starostu, čiže aj o tejto otázke mohlo obecné zastupiteľstvo rokovať len na zasadnutí zvolanom a vedenom starostom obce, prípadne jeho zástupcom. Starosta teda mohol vyhláseniu volieb nového starostu, a tým i skoršiemu ukončeniu svojej funkcie zabrániť nezvolaním obecného zastupiteľstva, čo bolo protizmyselné zvlášť preto, lebo jedným zo zákonných dôvodov prijatia uznesenia obecného zastupiteľstva o voľbe nového starostu bolo, že starosta viac ako štyri mesiace nezvolal zasadnutie obecného zastupiteľstva.

Na túto situáciu reagoval zákonodarca prijatím zákona o opatreniach, ktorý doplnil zákon o obecnom zriadení aj o § 13b ods. 6, ktorého zjavným účelom bolo odstrániť právny stav, keď starosta mohol protizákonným nezvolaním zasadnutia obecného zastupiteľstva zabrániť uzneseniu obecného zastupiteľstva o voľbe nového starostu, a tým i skoršiemu ukončeniu vlastnej funkcie. Pre dosiahnutie zjavného účelu § 13b ods. 6 zákona o obecnom zriadení stačí, ak sa toto ustanovenie vyloží v súvislosti s § 13 ods. 2 písm. a) o obecnom zriadení tak, že o voľbe nového starostu môže obecné zastupiteľstvo rokovať aj na zasadnutí zvolanom starostom obce, aj na zasadnutí zvolanom obecnou radou. Neexistuje dôvod, ktorý by bránil tomu, aby sám starosta mohol zvolať zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré sa má zaoberať voľbou nového starostu, ale je dôležité, aby toto právo mal okrem starostu i ďalší subjekt. Ustanovenie § 13b ods. 6 zákona o obecnom zriadení neobmedzilo

všeobecné právo a povinnosť starostu zvolávať a viesť zasadnutia obecného zastupiteľstva podľa § 13 ods. 2 písm. a) citovaného zákona, ale navyše priznalo právo zvolať v určitých prípadoch zasadnutie obecného zastupiteľstva aj obecnej rade.

Ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 76/97 práve vo vzťahu k čl. 30 ods. 1 ústavy vyslovil: „S ohľadom na prirodzeno-právnu povahu základných práv a slobôd, ktorá vyplýva aj z úpravy čl. 12 ods. 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky, je zrejmé, že znemožnenie ich skutočného (faktického) vykonania (napr. protiprávnym konaním tretích osôb) nespôsobuje zánik týchto práv a slobôd.“ Z uvedeného možno vyvodit', že k porušeniu práva zúčastňovať sa správy vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 ústavy je potrebný závažný protiprávny zásah do možnosti občana zúčastňovať sa správy vecí verejných. V prípade A. H. chýbajú oba prvky, závažnosť zásahu aj jeho protiprávnosť, lebo mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva 1. decembra 2000 bolo zvolané zákonom stanoveným spôsobom, a teda sa ho mohla zúčastniť. Občan by mohol lepšie predvídať, že na zasadnutí obecného zastupiteľstva sa bude rokovať o voľbe nového starostu, keby o tejto otázke mohlo rokovať iba zasadnutie zvolané obecnou radou. Vzhľadom na už spomínanú možnosť obecného zastupiteľstva zmeniť program navrhnutý zvolávateľom (starostom alebo vo výnimočných prípadoch obecnou radou) neznamenaá možnosť rokovať o voľbe nového starostu na zasadnutí obecného zastupiteľstva zvolanom starostom alebo obecnou radou také podstatné obmedzenie informovanosti občana, aby sa tým muselo zasiahnuť do podstaty jeho práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy a aby sa tým nevyhnutne podstatne obmedzila jeho možnosť účasti na správe vecí verejných.

Postup obecného zastupiteľstva, čiže to, že obecné zastupiteľstvo rokovalo o petícii požadujúcej, aby sa obecné zastupiteľstvo uznieslo na voľbe nového starostu na zasadnutí zvolanom starostom obce, a nie obecnou radou, znamenalo zníženie možnosti navrhovateľky získať informácie o programe zasadnutia obecného zastupiteľstva, ale nešlo o také obmedzenie informovanosti, ktoré by v konkrétnych okolnostiach prípadu zasiahlo do podstaty jej práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy.

V prípade K. Č. taktiež nedošlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 30 ods. 1, lebo sa zúčastnil rokovania v zasadačke obecného úradu aj v požiarnej zbrojnici, ktoré spolu tvorili jedno mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva, a pri vedení tohto zasadnutia a hlavne pri vyhotovení zápisnice a uznesenia z neho došlo zo strany iných subjektov okrem navrhovateľa k administratívnym pochybeniam, ale nie k porušeniu zákona alebo ústavy. V procese vedúcom ku prijatiu napadnutého uznesenia sa nepreukázala protiprávnosť, a teda ani navrhovateľ nebol poškodený vo svojom práve zastávať verejnú funkciu dovtedy, kým túto neskončí spôsobom, ktorý je v súlade s platným právom ako súčasťou obsahu práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy.

Keďže nedošlo k porušeniu práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy, nedošlo ani k porušeniu čl. 1 prvej vety ústavy.

K požiadavke navrhovateľov, aby im účastník konania nahradil trovy konania, ústavný súd uvádza, že v konaní pred ústavným súdom platí podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde zásada, že účastník konania uhrádza trovy konania zo svojho. Ustanovenie § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde zakotvuje výnimku z tejto zásady. Ústavný súd však nenachádza v tomto konaní nič, čo by zdôvodňovalo úhradu trov konania navrhovateľov účastníkom konania.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.